

účinkuje nazpět, poněvadž z jeho znění: »byla-li v nynější válce...« nepochybně vyplývá, že jeho ustanovení týče se veškerých případů ve válce 1914—1918 sběhlých, a že tudíž v odporu s předpisem § 5 obč. zák. má nazpět účinkovati.

Čís. 271.

Nepřípustnost pořadu práva pro nárok na náhradu škody, způsobené vadným stavem nouzového bytu tomu, komu byt obcí u výkonu bytové péče byl přikázán.

(Rozh. ze dne 30. září 1919, R I 371/19.)

Obci B dány byly vojenskou správou bezúplatně k použití pro bytovou péči důstojnické baráky bývalého zajateckého tábora. Uchazečům o nouzový byt vydávala obec zvláštní poukázky, jež je opravňovaly, by do baráků vstoupili, vhodné bytové místnosti si vyhledali a v nich pak bydleli. Místnosti ty přenechávány pak uchazečům bezúplatně jako byt z nouze. Pouze za používání elektrického osvětlení placeno obci přiměřené odškodné. S řečenou poukázkou odebral se A do baráků. Vstoupiv do jednoho z nich utrpěl těžké zranění tím, že spukřelá podlaha baráku se pod ním probořila. Žaloval proto obec o náhradu škody. Žalovaná obec vznesla námitku nepříslušnosti pořadu práva. Pro cesní soud první stolice námitku tu zavrhl v podstatě proto, že mezi obcí a žalobcem založen byl přikázáním nouzového bytu právní poměr, jenž, jsa napodobeninou poměru nájemního, jest poměrem soukromoprávním, byť i užívání bytu poskytnuto bylo bezúplatně, poněvadž jednak úplatnost není podstatným znakem smlouvy nájemní, jednak obec sama vojenské správě za používání baráků ničeho neplatila, a byť i obec nebyla vlastnící baráků, poněvadž obec nadána byla vojenskou správou takovou mocí nad baráky, jež jinak jest jen výronem práva vlastnického. Rekursní soud odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva, poněvadž důvodem žalobního nároku jest v podstatě zanedbání místně policejní povinnosti obcí hledíc k nebezpečnému stavu baráků (§ 28 čes. obec. zřiz.) a jedná se zde tudíž o náhradní nárok, o jehož důvodnosti náleží rozhodovati úřadům správním (§ 37 čes. obec. zřiz.)

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu žalující strany.

Důvody:

Pro otázku, zda přípustným jest pořad práva, rozhodnou je podstata a povaha právního nároku. Po této stránce nezáleží především na tom, že jde o nárok majetkoprávní. Neníť majetkoprávní poměr o sobě totožným s poměrem soukromoprávním, ježto i v právních vztazích jednotlivců jako příslušníků organických svazů veřejného práva (státu, země, obce atd.) k těmto svazům vznikají nároky majetkoprávní. Rovněž o sobě nerozhodno, zda nárok opírá se o právotvornou skutečnost, jež jako t. zv. právní důvod došla zákonné úpravy a právníckého zpracování hlavně v právu soukromém. Jsouť právotvorné skutečnosti téhož

druhu a způsobu, na př. smlouva, promlčení, jednatelství bez příkazu, způsobení škody a pod. vlastní i právu veřejnému. Rozdíl sluší hledati pouze a jediň v tom, zda v daném případě jednotlivce na jedné a svaz veřejnoprávní na druhé straně vystupují proti sobě na rovné půdě zákona jako rovnoprávné subjekty právních poměrů, pro něž, pro jichž vznik, změnu a zánik nepřichází v úvahu, že jedinec jest zároveň členem svazu veřejnoprávního, či zda jedná se o právní vztah jedince k veřejnoprávnímu svazu jako takovému, kde tedy jedinec je v pravdě pouhým předmětem opatření, jež v zájmu veřejném, sleduje sobě vlastní úkoly, předsebere veřejnoprávní svaz, jsa zde jako takový v poměru nadřízenosti oprávněn a zároveň povinen na svém příslušníku jako takovém požadovati nebo pro něho jako takového zákonem sobě uloženou činnost vyvíjeti. V případě, o který se tuto jedná, podjala se žalovaná obec bytové péče, chráníc veřejný zájem, jenž dotčen byl tím, že obyvatelstvo zůstávalo bez přístřeší. Otázku, zda zhostila se tohoto úkolu způsobem přiměřeným a účelu vyhovujícím, dlužno právě tak řešiti dle hledisek veřejnoprávních, jako otázku, zda žalovaná obec, učinivši snad opatření nedostatečná, jest práva z újmy, jež účastníkům bytové péče byla tím způsobena. Na tom, zda účastníci bytové péče, dávše si příkázati byt z nouze, vstoupili tím k žalované obci, zejména tím, že byli povinni platiti odškodné za elektrické osvětlení, v poměr, podobný snad soukromoprávnímu poměru nájemnímu, dle toho co shora řečeno, nezáleží. Dosti na tom, že žalovaná obec nevystupovala zde jako koordinovaný právní subjekt vůči rovnoprávnému s ní po této stránce používateli bytu z nouze, nýbrž vystupovala sledujíc ji jako vyšší jednotce příkázané úkoly veřejnoprávní.

Čís. 272.

V tom, že opomenuto, vyrozuměti stranu o roku, nařízeném k provedení důkazu mimo ústní přelíčení, zejména soudcem dožádaným, není zmatečnosti § 477 čís. 4 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 30. září 1919, R I 377/19.)

Rekursní soud nevyhověl stížnosti žalující strany do postupu dožádaného soudu, to z těchto důvodů: Žalobce běže usnesení první stolice a jednání, usnesení tomu následovavší, v odpor pouze pro zmatek § 477 čís. 4 c. ř. s. Dle tohoto zákonného předpisu jest však zmatečným řízení jen tehdy, byla-li soudem straně nezákonným postupem, zejména opomenutím doručení, odňata možnost na soudě projednávati. Z toho patrno, že možnosti na soudě projednávati neodnímá každé porušení a opomenutí zákonných předpisů, nýbrž jen takové, kde strana byla z jednání vyloučena, tedy porušena zásada rovného slyšení obou sporných stran. V tomto případě shledává stěžovatel vytýkaný zmatek pouze v tom, že dožádaný soud nevyrozuměl o roku ustanoveném k provedení svědeckého a znaleckého důkazu ani stěžovatele, ani jeho zástupce, čímž prý mu byla odňata možnost, činiti námitky proti osobám soudem dožádaným ustanovených znalců a dávati svědkům a znalcům při roku